

k r o z P R I S T U P A N J E k a P R A V D I

Fond za humanitarno pravo

Teme biltena **kroz PRISTUPANJE ka PRAVDI** odnose se na prepreke i rešenja za uspostavljanje vladavine prava i odgovornosti u vezi sa zločinima počinjenim u nedavnoj prošlosti i težiće afirmisanju potreba pojedinaca i društva koje proističu iz tog iskustva, a u okviru pregovora o članstvu Srbije u EU.

3/2014

Prava žrtava u EU: Kakav uticaj bi trebalo da imaju na proces pristupanja država bivše Jugoslavije?

Karla Ferstman, direktorka, REDRESS

Kopenhaškim kriterijumima i Procesom stabilizacije i pridruživanja za jugoistočnu Evropu, Evropska unija (EU) je utvrdila skup kriterijuma za priključivanje novih članica. Smatra se da ovi kriterijumi, posmatrani zajedno, odražavaju vrednosti na kojima je EU izgrađena: demokratiju, vladavinu prava, poštovanje osnovnih prava, ali i značaj funkcionalne tržišne ekonomije. Uporedo sa tim, politika uslovljavanja i dalje igra ključnu ulogu u podsticanju reformi u državama koje su u procesu pristupanja EU. Međutim, iznenađujuće je da, uprkos centralnom mestu koje u

politici uslovljavanja ima uspostavljanje vladavine prava, neophodnost da države

bivše Jugoslavije odgovore na značajne potrebe i prava žrtava zločina koji su počinjeni tokom sukoba 1990-ih nije naglašena u dovoljnoj meri. Taj problem opstaje uprkos tome što je veoma jasno da je primeren odgovor na zločine iz prošlosti – sprečavanje nekažnjivosti počinilaca i ostvarivanje pravde za sve žrtve – jedan od najvažnijih preduslova za uspostavljanje vladavine prava u ovim zemljama.

U svim izveštajima EU o napretku za Kosovo, Srbiju i Bosnu i Hercegovinu, posebno je naglašen značaj saradnje sa Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju u sprovođenju istraga o zločinima u njegovoj nadležnosti. Ne umanjujući značaj tog uslova, međunarodno pravo, uključujući i pravo EU, u sve većoj meri odražava stav da pravda ne bi trebalo da bude samo retributivna, već istovremeno i reparativna. Usvajanje i sprovođenje pravne regulative EU (svih regulativa i sudskih odluka koje zajedno čine korpus prava EU) je načelno jedan od uslova za priključenje. Međutim, čini se da napredak međunarodnog prava u vezi sa pravima žrtava nije dospelo na dnevni red dijaloga između EU i država u procesu pristupanja.

To, međutim, nije posledica uverenja da ova pitanja nisu problematična, ili da su na neki način već rešena te da im stoga ne treba posvećivati pažnju u okviru pristupnih pregovora sa EU. Naprotiv, zaštita žrtava i svedoka je i dalje veoma ozbiljan problem u svim državama bivše Jugoslavije koje teže da postanu deo EU i predstavlja ozbiljnu prepreku procesuiranju optuženih i ostvarivanju pravde za žrtve. Krivično gonjenje visokorangiranih počinilaca ratnih zločina je i dalje politizovano i u

većini slučajeva potpuno neostvarivo; ni u jednoj od ovih zemalja nije ostvaren bitan napredak u obezbeđivanju reparacija za žrtve ratnih zločina, zločina protiv čovečnosti i genocida. Ni Bosna i Hercegovina, ni Kosovo, ni Srbija – nikada nisu ratifikovale Evropsku konvenciju o kompenzaciji žrtava nasilnih krivičnih dela koju je doneo Savet Evrope. Neuvođenje ovih pitanja u proces pregovora o pristupanju EU zapravo ostavlja pogrešan utisak, iako možda nenamerno, da za nju ovi nedostaci nisu važni, i da ne predstavljaju obavezu koju međunarodna zajednica smatra ključnom.

Međutim, zakonodavstvo EU o pravima žrtava čini obilje pravnih akata, i zato države u procesu pristupanja ipak neće moći da izbegnu ta pitanja. U oktobru 2012, Evropski parlament i Savet EU su usvojili Direktivu 2012/29/EU o minimalnim standardima prava, podrške i zaštite žrtava krivičnih dela, koja je u državama članicama EU primenjiva na sve žrtve krivičnih dela. Direktiva priznaje pravo žrtava na dobijanje informacija, podršku, pravo na uvid u odluke o neprocesuiranju navodnih počinilaca, pravo na besplatnu pravnu pomoć, i pravo na delotvornu sudsku zaštitu i pravično suđenje. Ova direktiva je poslednji u nizu instrumenata EU koji štite žrtve krivičnih dela; prethodno doneti akti uključuju, između ostalog, i Okvirnu odluku o položaju žrtava u krivičnim postupcima iz 2001. i Direktivu o kompenzaciji za žrtve krivičnih dela iz 2004. godine. Direktiva iz 2012. godine je pravno obavezujuća za sve države članice, pri čemu je svakoj od njih prepušteno da sama odlučuje o načinu na koji će preneti sadržane norme i odredbe u svoj pravni sistem. Kao takva, Direktiva je deo celokupnog

zakonodavstva EU, i njene članice su obavezne da donesu sve potrebne zakone, uredbe i administrativna uputstva za njeno sprovođenje najkasnije do 16. novembra 2015. godine. Nakon toga, Direktiva će se smatrati pravosnažnom „u potpunosti“, obzirom da će od tog trenutka biti primenjiva i pred Evropskim sudom pravde. Uporedo sa tim, Evropska komisija će, na osnovu samog Ugovora o funkcionisanju EU, moći da pokrene procedure za utvrđivanje prekršaja protiv bilo koje države članice za koju smatra da, delimično ili u potpunosti, krši odredbe Direktive.

Zakonodavstvo EU ima uporište i u obimnoj jurisprudenciji Evropskog suda za ljudska prava, čija praksa stalno potvrđuje pravo žrtve na pravdu, reparacije, slobodu od zastrašivanja i odmazde, ali i pravo da tokom čitavog postupka bude tretirana dostojanstveno i sa poštovanjem. To naglašavaju i regionalni i međunarodni sporazumi o ljudskim pravima, iskazani stavovi nadležnih tela za tumačenje pravnih akata, kao i brojni deklarativni dokumenti. Ono je odraženo i u međunarodnim sporazumima o humanitarnom pravu, pre svega u Članu 3 Haške konvencije IV, čije su odredbe u najvećoj meri preslikane na Član 91 Protokola I. Svi ti standardi imaju zajedničku centralnu ideju da sudska zaštita mora biti pravična i oslobođena bilo kog vida diskriminacije, da rokovi za podnošenje odštetnih zahteva ne smeju biti nerazumno kratki i, konačno, da reparacije moraju biti u srazmeri sa izazvanim povredama.

S tim u vezi, posebnu važnost imaju i Osnovni principi i smernice prava na pravni lek i reparacije za žrtve teških kršenja međunarodnih ljudskih prava i ozbiljnih povreda međunarodnog humanitarnog prava, dokument Ujedinjenih nacija koji naglašava nekoliko formi prava na reparaciju (uključujući restituciju, kompenzaciju, rehabilitaciju, satisfakciju i garancije neponavljanja), te ustanovljava da ono ne zavisi od toga da li je konkretan počinitelj osuđen, da postoji nezavisno i odvojeno od samog krivičnog postupka, i da ni na koji način ne može biti ograničeno ili uskraćeno odlukom tužilaštva da obustavi ili ne pokrene krivični postupak za neko konkretno delo.

Proces evropskih integracija omogućava EU da podstiče države u procesu pristupanja da izvrše svoje obaveze prema žrtvama najstrašnijih zločina. Time bi se unela i preko potrebna konzistentnost u zajedničku spoljnu i bezbednosnu politiku EU koja se tiče sprečavanja nekažnjivosti u drugim delovima sveta: ono što EU promoviše u svetu, trebalo bi da zastupa i kod kuće. Takođe, imajući u vidu stupanje na snagu Direktive o minimalnim standardima prava, podrške i zaštite žrtava krivičnih dela, naglasak na pravima žrtava je takođe deo pravne regulative EU, sa kojim će sve države u procesu pristupanja morati da se suoče i u potpunosti se usaglasе. Jasno je - u ovoj oblasti se može i treba učiniti više, kako od strane EU tako i od strane država u procesu pristupanja.

[novosti]

Učešće FHP u pripremi Izveštaja o napretku Republike Srbije za 2014.

Na poziv Delegacije Evropske unije u Srbiji, Fond za humanitarno pravo (FHP) učestvovao je u pripremi Izveštaja o napretku Republike Srbije za 2014. godinu dostavljanjem priloga. U okviru prioritarnih oblasti koje je potrebno unaprediti ili uskladiti sa pravnim tekovinama Evropske unije, FHP je između osta-

log ukazao na potrebu sveobuhvatnijeg procesuiranja ratnih zločina i stvaranja adekvatnog sistema podrške žrtvama iz devedesetih. Na sastanku sa predstavnicima Delegacije Evropske unije, FHP je dobio uveravanja da će ove oblasti biti uključene u prvu verziju Izveštaja koji će biti dostavljen Evropskoj komisiji.

Procesuiranje

Od četrnaest lica koja su tokom 2013. godine optužena za ratne zločine, samo trojica su pripadnici

srednje rangiranih vojnih i policijskih struktura. Na taj način učvršćuje se utisak da zločini nisu bili planirani i organizovani, te da su ih počinili pojedini pripadnici vojske i policije koji su se otrgli komandi svojih pretpostavljenih, odnosno da su za zločine odgovorni isključivo pripadnici paravojnih formacija koje nisu bile pod komandom zvaničnih bezbednosnih struktura.

Prava žrtava

U oblasti prava žrtava, FHP je ukazao na

neusklađenost Zakona o pravima civilnih invalida rata¹ sa Direktivom EU o minimalnim standardima prava, podrške i zaštite žrtava krivičnih dela².

Diskriminatorne odredbe Zakona lišavaju brojne kategorije žrtava prava na zaštitu, uključujući porodice nestalih, žrtve seksualnog nasilja, žrtve nedela srpskih snaga i državljane Srbije koji su stradali na teritoriji drugih država.

FHP je ukazao i na činjenicu da tokom 2013. godine nije ostvaren značajan napredak u pogledu mogućnosti žrtava da ostvare pravo na odštetu. Sudski postupci i dalje traju nerazumno dugo, čime se žrtvama uskraćuje pravo na suđenje u razumnom roku garantovano članom 6 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava. Takođe, sudovi različito tumače norme o zastarevanju potraživanja, tako što u postupcima u kojima pripadnici vojske i policije ili članovi njihovih porodica traže naknadu štete za povrede

zadobijene u oružanim sukobima ili za smrt, primenjuju duže rokove zastarelosti. Ovakvom praksom, sudovi u Srbiji žrtve teških kršenja ljudskih prava stavljaju u neravnopravan položaj i uskraćuju im pravo na delotvorno pravno sredstvo, što je u suprotnosti sa članovima 13 i 14 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava.

Pomenuta Direktiva pak propisuje pravo žrtve da bude tretirana bez diskriminacije po bilo kom osnovu, pružanje odštete žrtvama i kada nisu pretrpele štetu na teritoriji države od koje traže odštetu, mogućnost pružanja odštete žrtvama kada su počinioci nepoznati, nedostupni ili kada nemaju sredstva iz kojih će se žrtvi dati obeštećenje, te formiranje Fondova za odštete na nacionalnom nivou i između država. Oblast prava žrtava je i podoblast u okviru pregovaračkog poglavlja 23 – Pravosuđe i ljudska prava, koje nalaže obavezu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa navedenom Direktivom do potpisivanja Ugovora o pristupanju EU. FHP je još 2012. godine pokrenuo inicijativu za izmenu pomenutog Zakona, ali su, nakon inicijalne opredeljenosti da učestvuju,

Zaštitnik građana, Poverenica za zaštitu ravnopravnosti i Kancelarija za ljudska i manjinska prava ipak odustale od pokretanja procedure izmene Zakona.

★ ★ ★

FHP je u svom prilogu ukazao i na dva primera dobre prakse, u oblasti *vetting*-a i kazivanja činjenica o prošlosti.

Vetting

Nakon zahteva koji je FHP podneo u decembru 2013. godine, aktivni pripadnik Žandarmerije Vladan Krstović, protiv kojeg je Tužilaštvo za ratne zločine podiglo optužnicu u predmetu Ljubenić, privremeno je udaljen iz službe do okončanja krivičnog postupka. Međutim, sličan odgovor Vojske Srbije i Ministarstva odbrane izostao je u slučaju oficira i podoficira Vojske Srbije, Pavla Gavrilovića i Rajka Kozline, kojima se sudi za zločin nad civilima u selu Trnje u martu 1999. godine, i za koje je FHP takođe tražio uklanjanje iz službe.

Kazivanje činjenica o prošlosti

Drugi primer odnosi se na političku podršku

1 Sl. glasnik RS, 52/96.

2 Directive 2012/29/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 establishing minimum standards on the rights, support and protection of victims of crime, and replacing Council Framework Decision 2001/220/JHA

inicijativi za osnivanje Regionalne komisije za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima na prostoru nekadašnje Jugoslavije (REKOM). Predsednik Republike Srbije Tomislav Nikolić imenovao je sudiju Apelacionog suda u Beogradu Sinišu Važića za svog izaslanika u Regionalnoj ekspertskoj grupi za REKOM. Zadatak ekspertске grupe je da analizira Predlog statuta REKOM-a i da iznese svoje pravno mišljenje o odredbama koje regulišu osnivanje, mandat i obaveze država u kontekstu nacionalnih ustava i zakonodavstava. Nju čine lični izaslanici predsednika država u regionu, i do sada predstavnici nisu delegirali samo predsednik Slovenije i

član Predsedništva BiH iz Republike Srpske.

Otkazivanje promocije knjige „Srebrenička podvala“

Nakon zahteva FHP-a, Ministarstvo odbrane otkazalo je promociju knjige „Srebrenička podvala“ autora Ratka Škrbića, koja je bila zakazana za 10. april 2014. u Domu Vojske Srbije.³ Knjiga negira genocid u Srebrenici i činjenice utvrđene u presudama Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju i u presudi

³ Pogledati saopštenje FHP „Negiranje genocida u Srebrenici pod okriljem Vojske Srbije i Ministarstva odbrane“, od 9. aprila 2014. <http://www.hlc-rdc.org/?p=26552>

Međunarodnog suda pravde u slučaju Bosne i Hercegovine protiv Srbije. FHP je tražio od Ministarstva odbrane i Načelnika Generalštaba Ljubiše Dikovića da zabranom održavanja promocije u prostorijama državnih institucija pokaže poštovanje prema žrtvama najtežeg zločina počinjenog na teritoriji bivše Jugoslavije u ratovima devedesetih, kao i da Republika Srbija poštuje svoje međunarodne obaveze. Istog dana kada je FHP uputio zahtev, Ministarstvo je reagovalo i otkazalo održavanje promocije.⁴

⁴ Promocija je održana 23. aprila 2014. u prostorijama Vaznesenjske crkve, uz blagoslov paroha: <http://www.koreni.rs/tribina-srebrenicka-podvala/>

Zagovaranje suočavanja s prošlošću u procesu EU integracija: Iskustvo civilnih inicijativa iz Hrvatske

Vesna Teršelić, direktorka, *Documenta*

Što članstvo zemlje u EU znači za unapređenje položaja civilnih žrtava rata? Ako je suditi po iskustvu Hrvatske ne puno. Pogled na još uvijek loš položaj civilnih žrtava rata i novi val isključivosti najvidljiviji kroz razbijanje ploča na ćirilici u Vukovaru otkriva da je Hrvatska samo djelomično iskoristila priliku za priznavanja patnje svih žrtava rata i to prije svega u domeni povećanja učinkovitosti suđenja za ratne zločine. Naravno da se i tu trebalo napraviti više i ubrzati procesuiranje još neistraženih zločina, počinjenih primjerice od strane pripadnika JNA u Bogdanovcima ili od strane pripadnika hrvatskih postrojbi u Oluji. Ali pomaka na bolje ima. Provedene su istrage i započeta suđenja koja su u međuvremenu pravomoćno okončana za zločine u Osijeku i Medačkom džepu.

Zašto zagovaranje prava na pravično suđenje za ratne zločine, prava na istinu i obeštećenje nije polučilo moguće rezultate niti dobilo zasluženo mjesto u procesu pregovaranja? Zašto nije ubrzano rješavanje sudbine nestalih? Zašto pregovori nisu imali nikakvog pozitivnog utjecaja na obeštećivanje civilnih žrtava rata niti su pridonijeli poboljšanju njihova statusa? Više je razloga za to no prvi je svakako da nasljeđe ratnih zločina i teških povreda ljudskih prava nije dobilo zasebno pregovaračko poglavlje jer ga nisu predložile ni Europska unija ni vladine institucije Republike Hrvatske niti drugih post-jugoslaven-skih zemalja. Naše ga vladine insti-

tucije nisu predložile jer za suočavanje s prošlošću ni tada ni sada nije bilo dovoljno političke volje. A Europska unija ni danas nema politiku suočavanja s prošlošću jer ne prepoznaje specifične probleme povezane s nasljeđem rata. I u dogovorima o strategiji tranzicijske pravde koje se upravo vode u Bruxellesu samo se razmatraju mjere za Afriku, Aziju i Južnu Afriku a još se ne prepoznaju specifični problemi vezani uz ratove u Europi. Zato je procesuiranje ratnih zločina dugo bila jedina tema kojom su se redovno bavili izvještaji o napretku u evropskim integracijama koji se za skoro sve post-jugoslavenske zemlje redovno objavljuju od 2005. godine svake jeseni. Pošto se složena problematika društvenog priznanja činjenica i patnje svih civilnih žrtava rata nije mogla reducirati samo na povećanje učinkovitosti suđenja za ratne zločine kvalitetniji rezultati su izostali. Tek se tijekom posljednjih godina spominju i regionalne inicijative za utvrđivanje činjenica o svim zločinima, uključujući inicijativu za REKOM.

Pregovori su posljedično ostali zatvoreni za organizacije civilnog društva do relativno kasne faze. Ne da se nismo željeli uključiti no sigurno 2007. kad su se pregovori počeli zahuktavati nismo znali u javnom zagovaranju koliko znamo danas. Vrata su dugo bila zatvorena, kako u Vladi RH tako i u Delegaciji EU. U početnoj fazi pregovora započetih u jesen 2005. u kojoj je glavni naglasak bio na analizi usklađenosti zakonodavstva RH s EU ni u vrijeme počinjanja provjere uvjeta pod kojima će EU usvojiti, početi primjenu i izvršavati pravnu stečevinu EU (acquis communautaire) 2006. godine uopće nismo imali pristup. Istovremeno s objavljivanjima naših prvih godišnjih izvještaja o praćenju suđenja za ratne zločine i komunikacija s državnim odvjetništvima i nadležnim sudovima postala je intenzivnija. Delegacija EU je odškrinula vrata i po prvi put sredinom 2007. poslala zamjenika šefa delegacije na sastanak civilnih organizacija. Od tog se trena otvorila komunikacija. 26. 03. 2008. šef delegacije Vincent Degert i glavni državni odvjetnik Mladen Bajić, te predsjednik Vrhovnog suda Branko Hrvatinić prvi put su govorili na okruglom stolu o praćenju suđenja za ratne zločine u organizaciji *Documente*, Centra za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek i Građanskog odbora za ljudska prava. Baš se tada šef delegacije i zahvalio ministarstvu pravosuđa na temeljitom dijalogu kojeg su vodili u okviru radne skupine, osnovane sa kolegama u OESS – u i MKSJ – u koju mi nismo imali pristupa. S ministarstvom pravosuđa vidali smo se na sastancima posvećenim konkretnim pitanjima podrške svjedocima i žrtvama, povećanja učinkovitosti suđenja za ratne zločine kroz propisivanje obvezne nadležnosti za 4 najveća županijska državna odvjetništva i suda. Redovno smo inzistirali i na naknadi

štete za sve civilne žrtve rata ali bez reakcija. Do kraja pregovora od svih institucija nadležnih za pregovore dobru smo suradnju ostvarili samo s Nacionalnim odborom za praćenje pregovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji Hrvatskog sabora koji je vodila Vesna Pusić.

Od 28. 06. 2008 sudjelovali smo na zajedničkim sastancima s OESS-om, MKSJ i Delegacijom EU. Ti su sastanci služili razmjeni informacija o suđenjima za ratne zločine. Od 2009. intenzivirali smo stručne rasprave s OESS-om i konačno pri njihovom odlasku naslijedili kopije sudske dokumentacije. Nikad nismo uspjeli prisustvovati niti jednom zajedničkom sastanku međunarodnih organizacija s vladinim institucijama na kojima su definirana mjerila u pregovorima. Zato mjerila poput povećanja učinkovitosti traganja za nestalima ili otpis troškova svima koji su izgubili parnične troškove nakon tužbi protiv RH nikad nisu ni razmatrani kao moguće mjerilo. Kad je otvoreno poglavlje 23. - Pravosuđe i temeljna ljudska prava, 30. lipnja 2010. vrata EU su se otvorila i za druge organizacije.

Tek smo 05. 2011. prvi put sudjelovali na konzultacijama s Europskom komisijom posvećenim razmjeni s organizacijama civilnog društva u vezi izvještaja o napretku koji se obično objavljuje u listopadu/oktobru. Ponovo smo sudjelovali na konzultacijama u svibnju 2012. Oba puta to su bile delegacije od 3 do 4 osobe koje su u Bruxellesu boravile uz podršku Instituta za otvoreno društvo.

Početak 2011. skupa s drugim organizacijama civilnog društva započeli smo participativnu analizu područja pravosuđa i ljudskih prava u Hrvatskoj. Prvi smo puta u javnosti nastu-

pili pod imenom „Platforma 112“ 11. 11. 2011. Predstavljeno je 112 zahtjeva za Hrvatsku vladavine prava. Najavili smo da ćemo pažljivo pratiti rad naredne vlasti tijekom cijelog njenog mandata i sustavno obavještavati domaću i međunarodnu javnost o svim pozitivnim ili negativnim pomacima u relevantnim područjima, a nositelje vlasti pozivati na odgovornost u odnosu na preuzete obaveze iz međunarodnih ugovora, kao i na predizborna obećanja. Svoje smo zahtjeve izdvojili u pet prioriteta, međusobno povezanih, područja neophodnih za uspostavu vladavine prava:

- Stabilne, odgovorne i demokratske institucije vlasti i jednak pristup pravdi
- Kvaliteta demokracije
- Borba protiv korupcije i javni interes
- Ravnopravnost i dostojanstvo svih ljudi
- Nasljeđe rata, suočavanje s prošlošću i izgradnja mira

Kako bi naše društvo bilo uistinu okrenuto prema budućim izazovima, a ne neriješenim traumama i podjelama iz bolne prošlosti, odgovorno, promišljeno i dosljedno suočavanje s prošlošću treba biti postavljeno kao temeljni društveni proces i preduvjet za suočavanje sa svim ključnim pitanjima hrvatskog društva.

Da smo slično usuglašenu listu zahtjeva uz zajedničko zagovaranje i redovno izvještavanje imali 2007. kad se David Hudson, tadašnji zamjenik pojavio na našem sastanku u Centru za ljudska prava, vjerojatno bi postigli više. Za priznanje patnje svih civilnih žrtava rata je ključno zajedničko zagovaranje prava na pravični postupak i obeštećenje prema domaćoj ali i međunarodnoj javnosti pa želim vjerovati da su svi akteri uključujući civilne, vladine i međunarodne organizacije i institucije danas bar nešto zreliji nego 2005. u vrijeme početka pregovora.

[Suđenja za ratne zločine - pregled]

Lovas

Protiv Ljubana Devetaka i još 13 optuženih, vodi se ponovljeni postupak zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. Njima se optužnicom Tužilaštva za ratne zločine (TRZ) stavlja na teret da su kao pripadnici JNA, formacije "Dušan Silni" i lokalne vlasti, tokom oktobra i novembra meseca 1991. godine, u Lovasu (Republika Hrvatska) lišili života 41 civila hrvatske nacionalnosti.

Dana 4. marta 2014. godine počelo je održavanje pripremnog ročišta, tokom kojeg je krivični postupak u odnosu na jednog optuženog razdvojen, jer je medicinskim veštačenjem utvrđeno da je trajno nesposoban da prati tok krivičnog postupka, a TRZ je započelo predlaganje dokaza koje namerava da izvede na glavnom pretresu. Sledeće pripreмно ročište zakazano je za 12. maj 2014. godine.

Spomenik stradalim civilima na minskom polju u Lovasu

Trnje

Protiv Pavla Gavrilovića i Rajka Kozline vodi se postupak zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. Njima se optužnicom TRZ stavlja na teret da su kao pripadnici JNA dana 25. marta 1999. godine u selu Trnje/Ternje, opština Suva Reka/Suha Reke (Kosovo) ubili 27 civila albanske nacionalnosti.

Tenk Vojske Jugoslavije u albanskom selu na Kosovu

Zakazano pripreмно ročište nije se moglo održati jer jedan od optuženih nije uredno primio poziv. U ovom predmetu oštećene zastupaju dvojica advokata FHP-a sa Kosova. Njima je predsednica Veća osporila pravo na zastupanje jer su registrovani pri Advokatskoj komori Kosova, iako su u više drugih predmeta vođenih pred Odeljenjem za ratne zločine Višeg suda advokati sa Kosova zastupali žrtve i optužene. Sud je zatražio mišljenje Advokatske komore Srbije, koje se još uvek čeka.

Beli Manastir

Protiv Zorana Vukšića, Slobodana Strigića i Branka Hrnjaka vodi se ponovljeni postupak zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. Njima se optužnicom TRZ stavlja na teret da su kao pripadnici SUP-a Beli Manastir, 17. oktobra 1991. godine, u okolini Belog Manastira (Republika Hrvatska) učestvovali u ubistvu četiri civila hrvatske nacionalnosti

Viši sud u Beogradu

Nakon odluke raspravnog veća da ponovo otvori glavni pretres, veštaci medicinske i balističke struke ponovno su ispitani. Oba veštaka su saglasna, u odnosu na sve oštećene, da nema parametara na osnovu kojih bi se na pouzdan način moglo utvrditi vreme povređivanja, broj ispaljenih projektila, iz kojih pravaca je u njih pucano, niti u kojem položaju su se žrtve nalazile. Takođe su saglasni da se rekonstrukcijom ne bi moglo saznati i zaključiti ništa više nego što se sada zna, te da se rekonstrukcijom ne bi mogli proveriti iskazi okrivljenih.

Zamenik tužioca za ratne zločine izvršio je izmenu optužnice, koju je u pisanoj formi neposredno dostavio optuženima

i braniocima, pa je glavni pretres odložen kako bi se odbrana upozнала sa izmenjenom optužnicom. FHP nije upoznat sa sadržinom izmenjene optužnice, obzirom da je dostavljena optuženima i braniocima bez čitanja.

Tenja II

Protiv Bože Vidakovića i Žarka Čubrila, nekadašnjih pripadnika TO Tenja, vodi se postupak zbog krivičnih dela ratni zločin protiv ratnih zarobljenika i ratni zločin protiv civilnog stanovništva, izvršenih tokom jula i avgusta 1991. godine u Tenji (Hrvatska). Optužnicom TRZ Boži Vidakoviću se stavlja na teret ubistvo ratnog zarobljenika, pripadnika MUP-a Hrvatske, kao i nezakonito zatvaranje sedam hrvatskih civila, a Žarku Čubrilu nezakonito zatvaranje i ubistvo 11 hrvatskih civila.

U odnosu na optuženog Božu Vidakovića postupak je razdvojen, jer isti iz zdravstvenih razloga privremeno nije u mogućnosti da prisustvuje suđenjima. U nastavku dokaznog postupka sud će ispitati svedoka Sofiju Čubrilo i odlučiti o predlozima stranaka za izvođenje dokaza.

Tenja - spomenik civilima i braniteljima poginulim u ratu

Fond za humanitarno pravo

Dečanska 12
11000 Beograd, Srbija

Tel: +381-11-3349-600
+381-11-3349-766
+381-63-210-536

e-mail: office@hlc-rdc.org
www.hlc-rdc.org

Društvene mreže:

 [@FHPHLC](https://twitter.com/FHPHLC) #towardsJUSTICE

 fond.za.humanitarno.pravo

 [presshlc](https://www.youtube.com/channel/UC...)

k r o z
P R I S T U P A N J E
k a P R A V D I